

Ändring och utvidgning av detaljplan / Bolidens avfallsområde med omgivning / Godkännande

Stadsstrukturnämnden 23.08.2023 § 116

Beredning tf stadsplaneringschef Päivi Cainberg och specialsakkunnig Jouni Laitinen

INLEDANDE

Den egentliga detaljplaneringen av området startade på Boliden Kokkola Oy:s initiativ efter stadsstyrelsens beslut 23.1.2023 § 27.

OMRÅDETS LÄGE

Området för detaljplaneändringen ligger cirka 4 kilometer nordväst om Karleby centrum, på ett område som ägs av Boliden Kokkola Oy på Yxpila industriområde. Planändringsområdet ligger i norra delen av Yxpila industri- och hamnområde och i dess omedelbara anslutning.

Söder om området för planändring ligger Boliden Kokkola Oy:s zinkfabrik. Fabrikens avstjälningsplats för farligt avfall ligger i planändringsområdet. Norr om planområdet ligger udden Gråsjälsbådan och Silverstensbukten. Dessutom ligger ett område som hör till Natura 2000-naturskyddsprogrammet delvis i planområdets norra del och delvis norr om planområdet. Nordost om planområdet finns Karleby Vattens avloppsreningsverk och Österbottens Biogas Ab:s biogasanläggning. Nordost om planområdet finns även vindkraftsparken Yxpila och grundvattenområdet i Patamäki.

Planområdets yta är cirka 124,5 ha.

MÅL

Boliden Kokkola Oy planerar att bygga ut avstjälningsplatsens område för farligt avfall på fabriksområdet. Fabrikens avstjälningsplats omfattar för närvarande cirka 60 ha. Avsikten är att bygga ut avstjälningsplatsen i omedelbar närhet av det nuvarande området mot ost-nordost samt att höga den nuvarande avstjälningsplatsen.

I MKB-förfarandet för utbyggnad av avstjälningsplatsens område för farligt avfall har fyra olika utbyggnadsalternativ granskats. Alternativen ALT2a och ALT3 var enligt kontaktmyndighetens utlåtande de som innehöll minst miljömässiga utmaningar. För den fortsatta planeringen och slutligen för miljötillståndsansökan utvecklades en plan för utbyggnaden av avfallsområdet, som är en kombination av MKB:s alternativ 2a och 3.

Syftet är att uppdatera detaljplanen för området så att planändringen möjliggör de planerade åtgärderna för en utbyggnad och höjning av avstjälningsplatsens område. Dessutom ändras en liten del av det område som nu är anvisat som hamnområde, så att det motsvarar den nuvarande och planerade verksamheten som en del av industriområdet. Syftet är att markanvändningsmässigt samordna den planerade verksamheten med industriområdets övriga markanvändning på ett så störningsfritt sätt som möjligt, även med hänsyn till konsekvenser som uppstår utanför planområdet.

UTGÅNGSMATERIAL

Vid utarbetandet av detaljplaneändringen har utnyttjats materialet i ansökan om miljötillstånd för utbyggnad av avfallsområdet (inlämnad i juli 2022).

Dessutom har utnyttjats resultaten av förfarandet för miljökonsekvensbedömning av utbyggandet av avstjälningsplatsens område för farligt avfall och de utredningar som gjorts i samband med detta. Efter MKB-förfarandet har en Natura-bedömning upprättats för området i enlighet med myndigheternas anvisningar.

Vid utarbetandet av utkastet till detaljplan har utnyttjats även andra utredningar som tidigare har upprättats för området, materialet i de gällande planerna för området samt myndighetsuppgifter som baserar sig på öppna informationskällor.

PLANUTKAST

I utkastet till plan har planområdet anvisats som ett kvartersområde för industribyggnader, där det finns/får placeras en betydande anläggning som tillverkar eller lagrar farliga kemikalier. Den högsta höjden för kvartersområdets fasad är delvis 70 meter och delvis 45 meter och effektivitetstalet är 0,6.

Ett delområde som får användas för deponering och behandling av farligt avfall, behandling av avloppsvatten samt byggande av avloppsvatten- och sedimenteringsbassänger i enlighet med gällande miljötillstånd för avfallsområdet har anvisats för området. Högsta tillåtna höjdläge är +60.0. Efter deponeringen ska områdena anpassas till terrängen. Dessutom finns på området ett underjordiskt utrymme där ett oljelager får placeras.

Den norra delen av området har anvisats till att bevaras som skyddsgrönområde och där ligger även ett område som hör till Natura 2000-nätverket.

Planområdets storlek är cirka 124,5 ha och den totala byggrätten cirka 640 270 k-m².

ÖVRIG BEREDNING OCH TILLSTÅND

Boliden Kokkola Oy:s nuvarande avstjälningsplats är klassificerad som avstjälningsplats för farligt avfall och har ett giltigt miljötillstånd (LSY-2003-Y-410; utfärdat 14.5.2008). I tillståndet beaktas Boliden Kokkola Oy:s zinkfabriks verksamhet i sin helhet samt verksamheten på en avstjälningsplats för farligt avfall och de tillståndsvillkor som begränsar den separat.

MKB för utbyggnad av avstjälningsplatsens område för farligt avfall slutfördes i mars 2018. I samband med miljökonsekvensbedömningen utarbetades också en Natura-bedömning för området sommaren 2020.

Byggande av avstjälningsplatsen och bedrivande av avstjälningsplatsverksamhet förutsätter miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (527/2014) och miljöskyddsförordningen (713/2014). Dessutom styrs planeringen, grundandet, byggandet, användningen, skötseln, avvecklingen och eftervården av avstjälningsplatser samt placeringen av avfall av statsrådets förordning om avstjälningsplatser 331/2013.

DETALJPLANENS KONSEKVENSER

Enligt konsekvensbedömningen är en central konsekvens den som påverkar landskapet. Genomförandet av avfallsområdets utbyggnad påverkar landskapet på ett föränderligt sätt, men har inga konsekvenser för värdefulla landskapshelheter. Planområdet ligger huvudsakligen redan i dag i en landskapsbild som förändrats av industriell verksamhet.

I områden där avfallsområdet byggs ut måste trädbeståndet avlägsnas för grundandet av avfallsområdet, varvid konsekvenser för landskapet uppstår i närområdet under byggnadsskedet. När trädbeståndet blir glesare minskar insynsskyddet något, särskilt mot nordost, öst och även sydost. Att avfallsfyllningen höjs betydligt högre än den omgivande marknivån orsakar bestående konsekvenser för landskapet. Om konsekvenserna för landskapet under verksamheten har man utarbetat landskapsanpassningar.

Planutkastets konsekvenser har närmare beskrivits i planbeskrivningen.

Bilaga A	Planutkast
Bilaga B	Planbeskrivning
Bilaga C	Program för deltagande och bedömning

Stadsmiljödirektören

Stadsstrukturnämnden beslutar:

- 1 godkänna programmet för deltagande och bedömning
- 2 informera centrala intressenter om utkastet till detaljplan, begära nödvändiga utlåtanden samt lägga fram utkastet till påseende för hörande i beredningsfasen.

Beslut Stadsstrukturnämnden godkände beslutsförslaget.

Stadsstrukturnämnden 30.10.2024 § 151

Beredning Stadsplaneringschef Päivi Cainberg och specialsakkunnig Jouni Laitinen.

HÖRANDE I BEREDNINGSFASEN

Planutkastet behandlades i stadsstrukturnämnden 23.8.2023 § 116. Utkastet fanns framlagt 31.8–1.10.2026. Under hörandet kom det in sju offentliga utlåtanden och fem offentliga åsikter.

De offentliga utlåtandena kom in av Telia Finland Oy, Fingrid, Mellersta Österbottens förbund, ansvarsområdet Tillstånd, Karleby Vatten, K. H. Renlunds museum och NTM-centralen. Offentliga åsikter kom in av Elban, Harriniemen, Rummelön ja Sannanrannan huvilayhdistys; Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry, Keski-Pohjanmaan Luonto ry och två privatpersoner.

Sammanfattningar av utlåtandena och åsikterna och bemötandena finns i bilaga E.

Utgående från utlåtandena och åsikterna har följande kompletteringar gjorts i planförslaget (plankartan):

- Skyddsgrönområde EV har i planförslaget ändrats så att det anvisas med områdesreserveringsbeteckning. Därför har dess färg också ändrats till grön.
- För strandstugan, Merimaja, har anvisats en infart som riktgivande körförbindelse och byggnaden har fått en skyddsbeteckning och -bestämmelse (sr).
- En planbestämmelse har lagts till i syfte att minska konsekvenserna för biotoper och fågelfaunan.
- Planbestämmelserna om sura sulfatjordar har preciserats.
- Planbestämmelserna j-1 och T/kem har preciserats. Till beteckningen J-1 har lagts till en höjdbeteckning.

Planbeskrivningen har kompletterats:

- beträffande beskrivning av plansituationen och kontaktmyndighetens utlåtande i samband med MKB-processen, utlåtandet finns som bilaga till materialet.

- med beskrivning av de byggnader som finns i norra delen av planområdet, deras användning och historia. Även konsekvensbedömningen har kompletterats beträffande dem.
- beträffande byggandets mängd.
- beträffande hanteringen av dagvatten och översvämningar samt grundvattnets kvalitet.
- med en kartbild över kontrollpunkternas läge och uppgifter om vattenvårdsområdets vattenvårdsplan.
- beträffande bedömningen av konsekvenserna för trafiken.
- uppgifter om förekomsten av sura sulfatjordar och principerna för hantering av dem.
- beträffande beskrivningen av tekniska nätverk.
- konsekvensbedömningen beträffande konsekvenserna för vindkraftverk.
- Med utlåtandeförfarande som gäller Natura-bedömningen.
- beträffande uppgifter i ansökan om miljötillstånd och MKB-beskrivningen, särskilt när det gäller uppgifter i särskilda utredningar.
- beträffande konsekvensbedömningen (när det gäller grundvatten).
- med mera exakta uppgifter om den uppdaterade grundvattenmodelleringen och utredningen som anknyter till ansökan om miljötillstånd.

Dessutom har planmaterialet offentlighetsgranskats, och på basis av granskningen har några anteckningar avlägsnats. Det material som samlats på basis av en offentlighetsgranskning presenteras under sammanträdet.

INNEHÅLLET I PLANFÖRSLAGET

Planförslaget följer planutkastet med beaktande av nämnda ändringar.

I planförslaget har planområdet anvisats som ett kvartersområde för industribyggnader, där det finns/får placeras en betydande anläggning som tillverkar eller lagrar farliga kemikalier. Den högsta höjden för kvartersområdets fasad är delvis 70 meter och delvis 45 meter och effektivitetstalet är 0,6.

Ett delområde som får användas för deponering och behandling av farligt avfall, behandling av avloppsvatten samt byggande av avloppsvatten- och sedimenteringsbassänger i enlighet med gällande miljötillstånd för avfallsområdet har anvisats för området. Högsta tillåtna höjdläge är dels +60 (över havsnivå), dels +40 (över havsnivå). Efter deponeringen ska områdena anpassas till terrängen.

I norra delen av området har anvisats ett skyddsgrönområde (EV) och där ligger även ett område som hör till Natura 2000-nätverket.

Planområdets storlek är cirka 124,5 ha och den totala byggrätten cirka 621 900 k-m². Den totala byggrätten enligt den gällande planen är cirka 726 160 k-m², dvs. byggrätten minskat med cirka 103 260 k-m².

Planens konsekvenser beskrivs i planbeskrivningen.

Bilaga A	Planförslag
Bilaga B	Planbeskrivning
Bilaga C	Riskbedömning beträffande avfallsområdet
Bilaga D	Utlåtande om miljökonsekvensbedömningen
Bilaga E	Bemötanden i beredningsfasen

Kompletterande material

Offentliga utlåtanden och åsikter i original

Stadsmiljödirektören

Stadsstrukturnämnden beslutar

1. godkänna bemötandena med anledning av utlåtanden och åsikter
2. godkänna att detaljplanen och förslaget till ändring av detaljplan läggs fram offentligt och begära nödvändiga utlåtanden på basis av MBF 28 §.

Beslut

Stadsstrukturnämnden godkände beslutsförslaget jämte stilistiska korrigeringar.

Stadsstyrelsen 24.11.2025 § 498

Beredning

Stadsplaneringschef Päivi Cainberg och specialsakkunnig Jouni Laitinen.

FRAMLÄGGNING

Stadsstrukturnämnden beslutade den 30 oktober 2024 § 151 lägga fram planförslaget offentligt. Planförslaget var framlagt 7.11–9.12.2024. Under denna tid kom det in tre utlåtanden och fyra anmärkningar.

Utlåtanden gavs av NTM-centralen i Södra Österbotten, K. H. Renlunds museum och Mellersta Österbottens förbund. Anmärkningarna gavs av Keski-Pohjanmaan Luonto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry och två privatpersoner.

Utlåtandena och åsikterna gällde främst konsekvenserna av utvidgningen av avfallsområdet. Den inkomna responsen och planläggarens bemötanden presenteras i en separat bilaga.

FASER EFTER FRAMLÄGGANDET

Beredningen av planförslaget avbröts efter framläggandet i väntan på att miljötillståndsprocessen framskrider. Boliden kompletterade sin ansökan om miljötillstånd den 5 maj 2025 och enligt denna senaste ansökan höjs det nuvarande avfallsområdet inte, i motsats till de ursprungliga utgångspunkterna för projektet. Detta hade motsvarande effekt på planförslaget.

Under mellanfasen hölls två samråd med NTM-centralen, 18.8.2025 och 28.10.2025. Under det senaste samrådet gick man igenom förslagen till ändringar i planmaterialet och bedömde behovet att lägga fram förslaget på nytt. NTM-centralen konstaterade till samrådets slut att NTM-centralen inte ser ett omedelbart behov att lägga fram förslaget på nytt. Detta på grund av att ändringarna gör planlösningen lättare.

Som resultat av den fortsatta beredningen av planförslaget beslutade man göra följande ändringar i materialet:

- det nuvarande avfallsområdets beteckning j-1 (60) ändras till j-1 (40) i enlighet med Bolidens senaste ansökan om miljötillstånd. Detta innebär att avfallsområdets högsta tillåtna höjd sänks från 60 meter till 40 meter jämfört med den föregående planfasen.
- beteckningen sr läggs till; Byggnad som skall skyddas och som ej får rivas (i enlighet med ansvarsmuseets utlåtande).
- för det östra utvidgningsområdet ändras beteckningen j-1 till j-2 och bestämmelsen preciseras: Den del av området som förutom funktioner, byggnader och konstruktioner enligt det huvudsakliga användningsändamålet (T/kem) får användas för slutförvaring och behandling av farligt avfall, behandling av avloppsvatten samt byggande av avloppsvatten- och sedimenteringsbassänger i enlighet med gällande miljötillstånd för avfallsområdet. På området kan placeras ett avfallsområde vars högsta tillåtna höjdläge är +40 meter eller högst 40 meter höga byggnader. Efter slutförvaring ska områdena anpassas till terrängen.

Dessutom gjordes små korrigeringar av teknisk natur.

I beskrivningen gjordes de ändringar och kompletteringar som nämnda ändringar förutsätter och lades till text om nuläget gällande grundvattnet.

Bilaga A § Planförslagskarta

Bilaga B Planbeskrivning
Bilaga C Respons och bemötanden i förslagsfasen

TILLÄGGSMATERIAL A Respons i förslagsfasen i original
TILLÄGGSMATERIAL B Riskbedömning beträffande avfallsområdet år 2023
TILLÄGGSMATERIAL C Utlåtande om miljökonsekvensbedömningen 2018

När det gäller kompletterande material B och C bör det beaktas att de baserar sig på föregående planeringsfas.

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen beslutar

1. godkänna bemötandena till planförslaget.
2. föreslå att stadsfullmäktige godkänner detaljplaneändringen och utvidgningen: Bolidens avfallsområde med omgivning.

Beslut

Stadsstyrelsen godkände beslutsförslaget.

Stadsfullmäktige 08.12.2025
94/10.02.03/2023

Bilaga A Planförslagskarta
Bilaga B Planbeskrivning
Bilaga C Respons och bemötanden i förslagsfasen

TILLÄGGSMATERIAL A Respons i förslagsfasen i original
TILLÄGGSMATERIAL B Riskbedömning beträffande avfallsområdet år 2023
TILLÄGGSMATERIAL C Utlåtande om miljökonsekvensbedömningen 2018

När det gäller kompletterande material B och C bör det beaktas att de baserar sig på föregående planeringsfas.

Stadsstyrelsen

Stadsfullmäktige beslutar godkänna ändringen och utvidgningen av detaljplanen, Bolidens avfallsområde med omgivning.

Beslut